לְעוֹלָם הוּא בֶּן חוֹרִין – בכל מקרה העבד יוצא לחירות, ואפילו אם שייר לעצמו קרקע כל שהיא ולא פירש איזה קרקע שייר, אין אומרים שכוונתו לשייר את העבד, אלא מפרשים שכוונתו לשייר רק קרקע, **עַד שֶׁיֹּאמַר** האדון **כָּל נְכָסַי נְתוּנִין לְפִלּוֹנִי עַבְדִּי**, **חוּץ מֵאֶחָד מֵרִיבּוֹא שֶׁבָּהֶן** – חוץ מאחד מעשרת אלפים מכלל הנכסים, כלומר חפץ חסר ערך, ובאופן זה אנו חושבים שמא כוונתו לעבד, ולכך אינו יוצא לחירות.

ממה שנקט רבי שמעון 'לעולם' הוא בן חורין, ואף באופן שהעבד אינו זוכה כלל בקרקעות, וכגון שאמר 'חוץ מקרקע כל שהיא' ולא פירש לאיזה קרקע כוונתו, ועל כל קרקע יש ספק שמא אותה שייר האדון לעצמו. יש ללמוד שמחלקים את הדיבור של השטר שכולל את כל הנכסים, באופן שיועיל רק על העבד ולא על הקרקעות, ומוכח שרבי שמעון סובר פלגינן דיבורא.

ומסיים רב אדא בר מתנה את קושייתו על רבא, איך פסק כרבי שמעון שאומרים 'פלגינן דיבורא', **וְהָאָמַר רַב יוֹסֵף בַּר מְנִיוֹמִי אָמַר רַב נַחְמָן, אַף עַל פִּי שֶׁקִּילֵּם** – שיבח **רַבִּי יוֹסֵי אֶת רַבִּי שִׁמְעוֹן**, מכל מקום אין הלכה כמותו, אלא **הֲלָכָה כְּרַבִּי מֵאִיר** שאין העבד יוצא לחירות, משום שלא אומרים פלגינן דיבורא. ונקשה על רבא שפסק כרבי שמעון.

הגמרא מביאה את הברייתא שבה שיבח רבי יוסי את דברי רבי שמעון: **דְּתַנְיָא, כְּשֶׁנֶּאֶמְרוּ דְּבָרִים** שאמר רבי שמעון **לִפְנֵי רַבִּי יוֹסֵי, קָרָא עָלָיו הַמִּקְרָא הַזֶּה** (משלי כד כו) **'שִׂפָתַיִם יִשָּׁק מֵשִׁיב דְּבָרִים נְכֹחִים'**, – האומר דברים אמיתיים וישרים ראוי לנשקו. הגמרא מוכיחה שדברי רב נחמן שפסק כרבי שמעון לא הובנו כראוי, ובכך מתבטלת הקושיא על רבא: מקשה הגמרא, **וּמִי אָמַר רַב נַחְמָן הָכִי** – וכי כך אמר רב נחמן, שאין הלכה כרבי שמעון ולא אומרים פלגינן דיבורא, **וְהָאָמַר רַב יוֹסֵף בַּר מְנִיוֹמִי אָמַר רַב נַחְמָן, שְׁבִיב מֵרַע** – חולה הנוטה למות, **שֶׁפָּתַב כָּל נְכָסָיו לְעַבְדּוֹ, וְעָמַד** מחוליו [–נתרפא], **חוֹזֵר בַּנְּכָסִים** – רשאי לחזור בו מכל המתנות שנתן מנכסיו בהיותו חולה, **וְאֵינוֹ חוֹזֵר בְּעֶבֶד** – אבל משחרור העבד אינו יכול לחזור בו. ומבאר רב נחמן את טעם הדין, **חוֹזֵר בַּנְּכָסִים**, לפי **שמַתְּנַת שְׁבִיב מֵרַע הוּא**, והמתנות ניתנו על דעת שימות ולא על דעת שיקום מחוליו, וכיון שעמד מחוליו רשאי לחזור בו. **וְאֵינוֹ חוֹזֵר בְּעֶבֶד** – אבל משחרור העבד אינו רשאי לחזור, **שֶׁהֲרֵי יָצָא עָלָיו שֵׁם** של **בֶּן חוֹרִין**, ושם זה מקדש את העבד בקדושת ישראל ושוב אסור להשתעבד בו, ושיערו חכמים שכוונת השביב מרע היא שהעבד ישתחרר מיד בלי להתנות את השחרור במיתתו. נמצא, לדברי רב נחמן שאף שהשביב מרע כתב 'כל נכסי', מחלקים את דיבורו, ומילת 'כל' אינה מתקיימת ומילת 'נכסי' מתקיימת, ואיך אמר רב נחמן לעיל שהלכה כרבי מאיר שלא אומרים פלגינן דיבורא.

אֶלָּא אָמַר רַב אַשִׁי, באמת סובר רב נחמן להלכה שאומרים פלגינן דיבורא, אלא **הָתָם** – לגבי כותב נכסיו לעבדו, **הֵיינוּ טַעֲמָא** – טעמו של רבי מאיר שהעבד לא יצא לחירות, **מִשּׁוּם דְּלָאו בְּרִית גִּיטָּא הוּא** – שהגט אינו כורת בבירור ומנתק את בעלותו של האדון על העבד, לפי שכשכולל את העבד במילה אחת עם שאר הנכסים ויש חשש ששייר גם אותו, הכריתות אינה ברורה ומוחלטת, וסובר רבי מאיר שכיון שהשטר אינו כורת את העבד יוצא לחירות, אך לא משום שלא אומרים פלגינן דיבורא. אמנם כשאמר לעבדו 'כל נכסיי קנויין לך' שלדעת רבא (לעיל ח:) עצמו קנה ונכסים לא קנה, הטעם שיצא לחירות הוא משום שהשטר כורת כדין, שמלשון השטר ברור שרוצה לשחרר את העבד, וגם רבי מאיר מודה שבאופן זה יוצא לחירות, ומה שלעניין זכייה בנכסים לא יועיל דיבורו הוא לפי שצריך קיום בכל שטרי ממון, ופלגינן דיבורא שמועיל לעניין שחרור העבד ולא לגבי זכייה בנכסים:

הגמרא חוזרת לבאר את המשך המשנה: שנינו במשנה שהמביא גט ממקום למקום בארץ ישראל אינו צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם, **וְאִם יֵשׁ עָלָיו** – על גט זה **עוֹרְרִין** – מערערים שהגט פסול, כגון שאומרים שנכתב שלא לשמה או שהוא מזויף, **יְתַקְּיִים בְּחוֹתְמָיו** יש לקיים את הגט על ידי שני העדים החתומים על הגט, או עדים אחרים שיכירו שזו חתימת העדים: שואלת הגמרא **עֵרָעָר כַּמָּה** – כמה עדים צריך כדי לערער על ידי עדותם את כשרות הגט ולהצריכו קיום, **אִילֵימָא עֵרָעָר חַד** – אם נאמר שדי באחד כדי שמערער, **וְהָאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן דִּבְרֵי הַכֹּל אֵין עֵרָעָר פָּחוֹת מִשְּׁנַיִם** – אין לערעור תוקף אלא אם כן שנים מערערים. **וְאֶלָּא עֵרָעָר תְּרֵי** – ואלא נאמר ששנים מערערים, הלא אם כך **תְּרֵי וּתְרֵי נִינְהוּ** – שנים נגד שנים הם, ומה יועיל שנקיים את חתימות העדים, והלא יש נגדם שני עדים הטוענים שהגט מזויף, **מַאי חֲזִית דְּסָמְכַתְּ אַהֲנֵי סָמוֹךְ אַהֲנֵי** – מה ראית לסמוך על השנים החתומים בגט, ולא על השנים המערערים, וכיון ששוים הם הרי שגט זה ספק אם הוא כשר, ואיך האשה יכולה להנשא בגט זה.

מתרצת הגמרא, **אֶלָּא** מדובר **בְּעֵרָעָר דְּבַעַל** – הבעל מערער לומר שהגט מזויף או שלא נכתב לשמה. ואם יבואו עדים ויעידו על חתימות העדים שבגט, נאמין להם ולא לבעל.

משנה

המשנה להלן עוסקת עוד בענין אמירת בפני נכתב ובפני נחתם בהבאת גט, וכן במביא שטר שחרור של עבד כנעני ממדינת הים.

הַמֵּבִיא גֵּט מִמְּדִינַת הַיָּם לארץ ישראל, **וְאֵינוֹ יָכוֹל לוֹמַר בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נֶחְתַּם** כתקנת חכמים, **אִם יֵשׁ עָלָיו עֵדִים** שחתומים עליו, **יִתְקַיֵּים בְּחוֹתְמָיו** – יקיימו הם את החתימות והגט כשר.

אֶחָד גִּיטֵּי נָשִׁים וְאֶחָד שִׁחְרוּרֵי עֲבָדִים, שָׁוִּו בדינם **לְמוֹלִיךְ** הגט או שטר השחרור מארץ ישראל לחוץ לארץ, **וּלְמֵבִיא** אותם מחוץ לארץ לארץ ישראל, לענין אמירת בפני נכתב ובפני נחתם. **וְהִלְכָה זוֹ היא אַחַת מִן הַדְּרָכִים שָׁשָּׁווּ דיני גִּיטֵּי נָשִׁים לְדִינֵי שטרות של שִׁחְרוּרֵי עֲבָדִים:**

גמרא

שנינו במשנה שבאופן שאינו יכול לומר בפני נכתב ובפני נחתם, אם יש עליו עדים יתקיים בחותמיו:

מבררת הגמרא, **מַאי אֵינוֹ יָכוֹל לוֹמַר** – מאיזו סיבה השליח אינו יכול לומר בפני נכתב ובפני נחתם, **אִילֵימָא** – אם נאמר שהשליח **חֵרֵשׁ** שאינו שומע ואינו מדבר ודינו כשוטה, **חֵרֵשׁ בַּר אִתּוֹיֵי גִּיטָּא הוּא** – וכי חרש כשר להביא את הגט, **וְהָתְנַן** – והלא שנינו במשנה להלן **הַכֹּל כְּשֵׁרִין לְהָבִיא אֶת הַגֵּט חוּץ מֵחֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן** – מפני שאין בהם דעת ואינם בני שליחות אלא מבארת הגמרא **אָמַר רַב יוֹסֵף, הָכָא בְּמַאי עַסְקִינַן כְּגוֹן שֶׁנְּתָנוֹ לָהּ** – שהשליח נתן לאשה את הגט **כְּשֶׁהוּא פִּקֵּחַ** – שומע ומדבר **וְלֹא הִסְפִּיק לוֹמַר בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נֶחְתַּם עַד שֶׁנִּתְחָרֵשׁ** ובכת אין בו דעת ואינו יכול לומר בפני נכתב ובפני נחתם, ולכן צריך שיקיימו את החתימות.

שנינו במשנה, **אֶחָד גִּיטֵּי נָשִׁים וְאֶחָד שִׁחְרוּרֵי עֲבָדִים**, דינם שוה לענין אמירת בפני נכתב ובפני נחתם. וכיון שאמרו במשנה שזה אחד מהדברים שדין גט ודין שטר שחרור שוים, מביאה הגמרא את שאר הדברים שבהם שדינם שוה בהם: **תָּנוּ רַבָּנָן, בִּשְׁלֹשָׁה דְּרָכִים** – בשלש הלכות **שָׁוּו גִּיטֵּי נָשִׁים לְשִׁחְרוּרֵי עֲבָדִים**, ואלו הן: **שָׁוּו לְמוֹלִיךְ וּלְמֵבִיא** לענין אמירת בפני נכתב ובפני נחתם, [כמובא במשנתינו].**וְכָל גֵּט** – שטר, **שֶׁיֵּשׁ עָלָיו** חתימה של **עֵד כּוּתִי פָּסוּל, חוּץ מִגִּיטֵּי נָשִׁים וְשִׁחְרוּרֵי עֲבָדִים**, שאם אחד החתומים הוא כותי, הגט ושטר השחרור כשרים.במשנה להלן (י:), וְדִין נוסף שכתוב במשנה להלן (י:) **שִׁבְעָה הַשְּׁטָרוֹת**

הָעוֹלִים – שנעשו בְּעַרְבָּאוֹת שֶׁל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, אַף עַל פִּי שֶׁחוֹתְמֵיהֶן
– שהעדים החתומים בהם הם עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, השטרות כְּשֵׁירִין,
כיון שבני נח הוזהרו על הדינים וחובה עליהם להקים בתי דינים
לדון גם בדיני ממונות שבין אדם לחבירו, הלכך דינא דמלכותא
דינא, ויש תוקף לשטר של ערכאות, גם אם נותן השטר והמקבלו
ישראלים הם. חוץ מִגִּיטֵּי נָשִׁים וְשִׁחְרוּרֵי עֲבָדִים שכשם שגט אשה
הנכתב בערכאות פסול וכפי הטעם שיתבאר להלן, כך גם יש
לפסול שטר שחרור שנכתב בערכאות.

וּכְדְבֵי רַבִּי מֵאִיר בְּאַרְבָּעָה – ולדעת רבי מאיר שוים גיטי נשים
לשטרי שחרור בארבע הלכות. והדין הרביעי הוא במשנה להלן
(יא:), הָאוֹמֵר לשלוחו תֵּן גֵּט זֶה לְאִשְׁתִּי, וּשְׁטַר שִׁחְרוּר זֶה לְעַבְדִּי,
ונמלך הבעל או האדון וְרָצָה לַחֲזוֹר בו מלגרש את האשה או
מלשחרר את העבד, בְּשְׁנֵיהֶם – גם בגט וגם בשטר שחרור, יַחֲזוֹר
– רשאי לחזור בו כל זמן שהשליח לא נתנם לאשה ולעבד, ואין
השליח זוכה בעבורם בגט ובשטר השחרור, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר.
והטעם, לפי שחוב הוא לאשה להתגרש וחוב הוא לעבד לצאת
לחירות, ואין חבין לאדם שלא בפניו, כלומר אין אדם נעשה שליח
לחבירו להפסידו, בלא שימנה אותו. וחכמים במשנה (שם) חולקים
על רבי מאיר וסוברים שרק בגט יכול הבעל לחזור, אבל בשטר
שחרור האדון לא יכול לחזור. וטעמם, שזכות היא לעבד לצאת
לחירות, והשליח זוכה בשטר עבור העבד מיד כשהגיע השטר
לידו לפי שזכין לאדם שלא בפניו ואין האדון יכול לחזור בו.

שואלת הגמרא, בְּשֶׁלָּמָּא לְרַבָּנָן – מבואר מדוע נקט התנא מַנְיָנָא
– מנין הדברים ששוה דין שטר שחרור לדין הגט, כדי לְמַעוּטֵי הָא
דְּרַבִּי מֵאִיר – למעט מדעתו של רבי מאיר שבשטר שחרור יכול
לחזור, ולכן אמר שדווקא בשלושת ההלכות הללו שוו גיטי נשים
לשחרורי עבדים, ולא בדינו של רבי מאיר. אֶלָּא לְרַבִּי מֵאִיר מַנְיָנָא
לְמַעוּטֵי מַאי – איזה דבר הוצרך התנא למעט.

משיבה הגמרא, הטעם שהזכיר מנין לְמַעוּטֵי הָא דְּתַנְיָא – כדי
למעט משיטת תנא קמא בברייתא. ששנינו, עֲדִים שֶׁאֵין יוֹדְעִים
לַחֲתוֹם את שמם ובאים לחתום על שטר, מְקָרְעִין לָהֶם נְיָיר חָלָק,
כלומר חורצים את שמותם בסכין במקום חלק בסוף הגט, וְהעדים
מְמַלְּאִים אֶת הַקְּרָעִים דִּיוֹ. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, בַּמֶּה דְּבָרִים
אֲמוּרִים שיכולים לחתום באופן זה, דווקא בְּגִיטֵּי נָשִׁים משום תקנת
עגונות, שמא ירצה המגרש לצאת לדרכו למדינת הים או שהוא
חולה ויש חשש שאשתו תיפול לפני היבם, וכיון שאין עדים
אחרים מלבדם, תקנו חכמים שגם עדים אלו יכולים לחתום, אֲבָל
שִׁחְרוּרֵי עֲבָדִים וּשְׁאָר כָּל הַשְּׁטָרוֹת, שאין בהם חשש של עיגון, אִם
יוֹדְעִין העדים לִקְרוֹת את הכתוב בשטר וְלַחֲתוֹם, חוֹתְמִין, וְאִם לָאו
– ואם אינם יודעים לקרוא ולחתום, אֵין חוֹתְמִין. וכיון שלדעת תנא
קמא בכל השטרות מקרעים לעדים נייר חלק, משמיענו התנא
שאין ההלכה כדבריו אלא כדעת רבן שמעון בן גמליאל.

רבן שמעון בן גמליאל הזכיר בדבריו שצריך שהעדים ידעו
לקרוא. שואלת הגמרא, קְרִיָּיה מַאן דְּכַר שְׁמֵיהּ – מי הזכיר ודן
בעדים שאינם יודעים לקרוא, הלא תנא קמא דיבר על עדים שלא
יודעים לחתום. עונה הגמרא, חַסּוּרֵי מְחַסְּרָא וְהָכִי קָתָנֵי – חסר
בלשון הברייתא, וכך צריך לגרוס בה, עֲדִים שֶׁאֵין יוֹדְעִין לִקְרוֹת,
קוֹרִין לְפָנֵיהֶם את הכתוב בגט, וְהם חוֹתְמִין. וְעדים שֶׁאֵין יוֹדְעִין
לַחֲתוֹם מְקָרְעִין לָהֶם, זו דעת תנא קמא. ורבן שמעון בן גמליאל
חולק וסובר שדין זה נאמר דווקא בגיטי נשים, אבל בשאר
השטרות יכולים לחתום רק אם הם יודעים לקרוא ולחתום:

הגמרא חוזרת לדון במנין שהזכירה הברייתא, ומקשה, וְתוּ לֵיכָּא
– וכי אין עוד הלכות שבהם דין הגט ודין שטר שחרור שוים.
וְהָאֵיכָּא – והלא יש דין נוסף ששוו בו, שכך שנינו (להלן יג.) הָאוֹמֵר
תְּנוּ גֵּט זֶה לְאִשְׁתִּי וּשְׁטַר שִׁחְרוּר זֶה לְעַבְדִּי, ולא הספיק השליח לתת,
וּמֵת הבעל או האדון, לֹא יִתְּנוּ לְאַחַר מִיתָה. והטעם, מפני
שהגירושין יחולו רק כשיגיע הגט לידה ואז הבעל כבר מת, ואין
גירושין לאחר מיתת הבעל. וכן בשטר שחרור, אי אפשר לשחרר
עבד אחרי שהאדון מת. אבל שכיב מרע [–חולה הנוטה למות]
שאמר תְּנוּ מָנֶה לְפְלוֹנִי וּמֵת השכיב מרע, יִתְּנוּ לְאַחַר מִיתָה, מפני
שחכמים תיקנו שדברי שכיב מרע ככתובים וכמסורים דמו,
כלומר, שאם הוא מצוה לתת דבר לאדם אחר, הרי זה כאילו נתנו
לו כבר מחיים. ומכיון שגט אשה ושטר שחרור שוים שאי אפשר
לתת לאחר מיתה, מדוע לא הזכירה הברייתא דין זה.

מתרצת הגמרא, כִּי קָתָנֵי – הברייתא כתבה רק מִילְּתָא דְּלֵיתֵיהּ
בְּשְׁטָרוֹת – הלכות שאינן נוהגות בשאר שטרות מלבד גט ושטר
שחרור. אבל מִילְּתָא דְּאִיתֵיהּ בְּשְׁטָרוֹת – הלכות שנוהגות גם
בשאר שטרות, לֹא קָתָנֵי. והלכה זו שאם הבעל או האדון מתו
קודם הנתינה לא נותנים את הגט או את השטר, נוהגת גם בשטרי
מתנה. ששכיב מרע שרוצה לתת קרקע במתנה לפלוני ואמר
לשלוחו תן שטר מתנה זה לפלוני ומת, לא יתן לאחר מיתה.

הגמרא מביאה את מקור הדין ששכיב מרע שרוצה לתת לפלוני
מתנה בשטר ומת לא יתנו לאחר מיתה, דְּשָׁלַח רָבִין מִשְּׁמֵיהּ דְּרַבִּי
אַבָּהוּ, הֲווּ יוֹדְעִין שֶׁשָּׁלַח רַבִּי אֶלְעָזָר לַנּוֹלָה מְשׁוּם רַבֵּינוּ – רב, שְׁכִיב
מְרַע שֶׁאָמַר כִּתְבוּ שטר שאני נותן לפלוני קרקע, וּתְנוּ את הקרקע
בשווי מָנֶה לְפְלוֹנִי, וּמֵת השכיב מרע, אֵין כּוֹתְבִין וְנוֹתְנִין, ואף
שדברי שכיב מרע ככתובים וכמסורים דמו, מכל מקום חוששים
שֶׁמָּא לֹא גָּמַר השכיב מרע לְהַקְנוֹתוֹ – להקנות לפלוני את המתנה
על ידי צוואת שכיב מרע כתקנת חכמים, אֶלָּא בְּקנין שְׁטָר, וְאֵין
תוקף לִשְׁטָר שפועל קנין לְאַחַר הִמְיָתָה של המקנה, כיון שמיד
שמת השכיב מרע פקעה בעלותו על המתנה ועברה לרשות
היורשים, ואינו יכול עוד להקנותו.

חוזרת הגמרא ומקשה, וְהָאֵיכָּא – והרי יש עוד הלכה ששוים גיטי
נשים לשחרורי עבדים, ששניהם צריכים להיכתב לִשְׁמָהּ. ומבארת
הגמרא את הקושיא, בְּשֶׁלָּמָּא לְרַבָּה – לא קשה קושיא זו, משום
שהַיְינוּ מוֹלִיךְ וּמֵבִיא – שהלכה זו שצריך לכתוב לשמה כלולה
בהלכה הראשונה ששוים הגט והשטר לענין מוליך ומביא שצריך
לומר בפני נכתב ובפני נחתם, כדי שנדע שנכתבו לשמה. אֶלָּא
לְרָבָא שדין אמירת בפני נכתב ובפני נחתם אינו משום לשמה
קַשְׁיָא מדוע התנא לא מנה גם דין הכתיבה לשמה.

וְתוּ – ועוד, בֵּין לְרַבָּה בֵּין לְרָבָא הָאֵיכָּא מְחוּבָּר – הרי יש הלכה
שאין כותבים גט על דבר המחובר לקרקע. שנאמר (דברים כד א)
'וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתֻת וְנָתַן בְּיָדָהּ', ולמדו חכמים (להלן כא:) שצריך
שהגט יהיה ראוי לנתינה מיד אחרי הכתיבה, וגט מחובר הרי צריך
לקוצצו והקציצה מפסיקה בין הכתיבה לנתינה. והוא הדין שגם
שטר שחרור אינו נכתב במחובר לפי שלמדו שטר שחרור מגט
אשה, וכיון ששניהם שוים בפסול זה, מדוע לא מנתה הברייתא גם
דין מחובר.

מתרצת הגמרא, כִּי קָתָנֵי פְּסוּלָא דִּרְבָנָן – כל הפסולים שהברייתא
מונה הם פסולים מדרבנן, אבל פסולים דְּאוֹרַיְיתָא לֹא קָתָנֵי, ופסול
של לשמה ומחובר הם פסולים דאורייתא, ולכן לא מנתה אותם
הברייתא.

מקשה הגמרא, וְהָא – והרי גט ושטר שחרור שנכתבו בְּעַרְבָּאוֹת
שֶׁל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים דְּפְסוּלָא דְּאוֹרַיְיתָא הוּא – פסולים מן התורה הם,
שנאמר (דברים כד א) 'וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתֻת וְנָתַן בְּיָדָהּ', ולמדו
חכמים שמי ששייכים בו דיני נתינת גט, כשר לכותבו, אבל גוי
שלא שייכים בו דיני נתינת גט אינו כשר לכותבו, וְקָתָנֵי – ואף על
פי כן הברייתא כתבה את הלכה זו שאף שפסול דאורייתא היא.

מתרצת הגמרא, המשנה שפוסלת גט ושטר שחרור שנכתבו
בערכאות מדברת בְּעֵדֵי מְסִירָה – שיש עדים כשרים שראו שהבעל
מסר את הגט לאשה, וְהמשנה סוברת כְּרַבִּי אֶלְעָזָר דְּאָמַר עֵדֵי
מְסִירָה כְּרִיתֵי – שעדי המסירה הישראלים הם הנותנים תוקף
לשטר, ולא זקוקים כלל לעדים שיחתמו על הגט, ומהתורה הגט
כשר, וחכמים פסלוהו. ואף שלפי רבי אלעזר לא צריך עדי
חתימה, מודה רבי אלעזר שמדרבנן הגט פסול שמא יבואו לסמוך
על עדי החתימה שהם יהיו גם עדי המסירה. ומאחר וגם הלכה זו
עוסקת בפסול מדרבנן לכן היא נמנתה בברייתא.

שואלת הגמרא, וְהָא מִדְּקָתָנֵי סֵיפָא – והלא מהנאמר בסיפא של

המשך בעמוד קצא

משנה זו שרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אַף אֵלּוּ – גיטין העולים בערכאות בְּשִׁירִין, וּבטעם הדבר אָמַר רַבִּי אֶבְיָא, יָרַד רַבִּי שִׁמְעוֹן לְשִׁיטָתוֹ שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר הָאוֹמֵר עֲדֵי מְסִירָה כָּרְתֵי – רבי שמעון סובר כרבי אלעזר שעדי המסירה עושים את הגט, ולכן אינו פוסל את השטר בגלל חתימת עדים נכרים כיון שחתימתם לא מעלה ולא מורידה, מְכַּלָּל – משמע מכאן דְּתַנָּא קַמָּא סָבַר לֹא כשיטת רבי אלעזר, אלא כרבי מאיר שעדי חתימה כרתי, ואם חתמו גוים השטר פסול מן התורה. נמצא שהברייתא מונה גם פסולים דאורייתא, וחוזרת הקושיא מדוע התנא לא מנה פסול לשמה ומחובר.